

De dood van de goden

Zoals het goden past, diep in hun clubzetels met sigaar en whisky, waren ze aan het napraten over leven en dood. Na Chiavo, de paus en Gerard Reve hadden zij het over Hugo Claus. De dood van een god door hemzelf beslist: boeiend onderwerp voor god-Vermeersch en god-Distelmans! Een god voelt zich nog meer god als hij het heeft over het einde van medegoden. "Wie niet meer als god kan leven, moet als god sterven!", verkondigt god-Vermeersch. "Verder ploeteren als een gewone mens, is inderdaad aan ons niet besteed", vult god-Distelmans aan. "Vervelend toch die stervelingen die niet willen sterven zoals het zelfs goden past!" En starend naar de hemel vervolgt god-Vermeersch: "Wij schiepen de mens naar ons evenbeeld: gezond, verstandig en consequent. Terwijl hij nog gezond en verstandig is, beslist de mens best consequent om eruit te stappen wanneer hij niet meer aan ons evenbeeld beantwoordt." Waarop god-Distelmans aarzelend aanmerkt: "Wij, goden, bepalen zelf wanneer ons evenbeeld voldoende beschadigd is, maar wie zal te velde over onze guidelines beslissen?" De meewarige blik van god-Vermeersch spreekt boekdelen: "Je collega's natuurlijk, de artsen!" "Maar Etienne, dan beslissen zij over leven en dood! Wie zal dan de "taak" uitvoeren?" Wat geïrriteerd antwoordt god-Vermeersch: "Maar Wim, ook je collega's, dat weet je toch!" God-Distelmans rekt zijn lange benen onder de salontafel, streelt zijn snor sensueel heen en weer en oppert verontschuldigend: "Maar Etienne, mijn collega's zijn nu eenmaal ons perfect evenbeeld niet. Dat weet je toch! Zij maken fouten. Zij zeggen vlug dat je dement bent als je niet doet wat zij van je verwachten. Sommigen voorstellen je zelfs een vlugge dood en je overleeft hen nog! Bovendien beweren ze ook dat ten tijde van de doodstraf veel mensen onterecht veroordeeld werden en dat indien de rechters zelf de doodstraf hadden moeten uitvoeren, ze veel minder de doodstraf hadden uitgesproken!" God-Vermeersch: "Zij hebben een punt: ze zijn god niet! En wat hun taak betreft, sommigen onder hen geloven zelfs dat ze nog geneesheren zijn!" en beslissend, met de ogen ten hemel: "Eén oplossing: wij maken er ook goden van!"

Dr. Georges Casteur, aardse (huis)arts in Oostende

NIEUW

**POSTMENOPAUAZALE
OSTEOPOROSE**

84 zakjes : 117,96 € Bf
14 zakjes : 33,02 € –

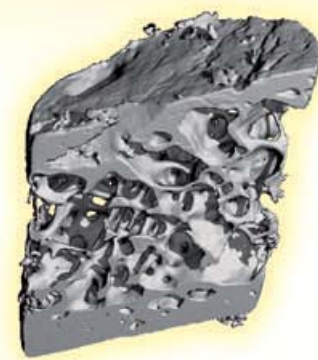
PROTELOS®

Strontiumrelaet

creëert bot corticaal en trabeculair

Placebo

PROTELOS

MicroCT-beeld van botbiopsie bij postmenopauzale osteoporosepatiënten na 3 jaar met placebo of PROTELOS®.

Naam van het geneesmiddel: PROTELOS 2 g granulaet voor orale suspensie. **Kwalitatieve en kwantitatieve samenstelling:** Ieder sachet bevat 2 g strontiumrelaet. Hulpstoffen: Maltodextrine, Mannitol (E421), bevat tevens 20 mg aspartaam (E951). **Farmaceutische vorm:** Granulaet voor orale suspensie. Geel granulaet. **Therapeutische indicaties:** Behandeling van postmenopauzale osteoporose ter vermindering van het risico van wervel- en heup-fracturen. **Dosering en wijze van toediening:** De aanbevolen dagelijkse dosis is een sachet van 2 g eenmaal daags oraal toegediend. Vanwege de aard van de behandelde aandoening is strontiumrelaet bestemd voor langdurig gebruik. De opname van strontiumrelaet wordt verminderd door voedsel, melk en daarom moet PROTELOS tussen de maaltijden worden toegediend. Gezien de langzame opname, moet PROTELOS voor het slapen gaan worden ingenomen, bij voorkeur minstens twee uur na een maaltijd. Het granulaet in de sachets moet worden ingenomen als suspensie in een glas water. Ofschoon onderzoeken tijdens gebruik hebben aangetoond dat strontiumrelaet 24 uur na bereiding stabiel is in suspensie, moet de suspensie onmiddellijk na bereiding worden opgedronken. Patiënten die behandeld worden met strontiumrelaet dienen vitamine D en calciumsupplementen te krijgen als de voedselopname onvoldoende is. **Gebruik bij ouderen:** De werkzaamheid en veiligheid van strontiumrelaet zijn aangetoond bij een ruime leeftijdsgroep (tot 100 jaar bij inclusie) van postmenopauzale vrouwen met osteoporose. Voor ouderen is geen aanpassing van de dosering noodzakelijk. **Gebruik bij nieraandoening:** Geen aanpassing van de dosering is noodzakelijk voor patiënten met milde tot matige nierfunctiestoornissen (30-70 ml/min creatinineklaring). Strontiumrelaet wordt niet aanbevolen voor patiënten met ernstige nierfunctiestoornissen (creatinineklaring lager dan 30 ml/min). **Gebruik bij leveraandoening:** Daar strontiumrelaet niet wordt gemetaboliseerd, is geen aanpassing van de dosering noodzakelijk voor patiënten met een leveraandoening. **Gebruik bij kinderen en adolescenten:** PROTELOS wordt niet aanbevolen voor het gebruik bij kinderen en adolescenten vanwege een gebrek aan gegevens over veiligheid en werkzaamheid. **Contra-indicaties:** Overgevoeligheid voor het werkzame bestanddeel of voor één van de hulpstoffen. **Bijzondere waarschuwingen en voorzorgen bij gebruik:** Door het ontbreken van gegevens over botveiligheid bij patiënten met een ernstige nierfunctiestoornis die behandeld worden met strontiumrelaet, wordt PROTELOS niet aanbevolen bij patiënten met een creatinineklaring onder 30 ml/min. Conform goede medisch handelen wordt periodieke beoordeling van de nierfunctie aanbevolen bij patiënten met een chronische nierfunctiestoornis. Het voortzetten van de behandeling met PROTELOS bij patiënten die een ernstige nierfunctiestoornis krijgen moet op individuele basis worden overwogen. In fase III placebo-gecontroleerde onderzoeken, werd de behandeling met strontiumrelaet in verband gebracht met een toename in de jaarlijkse incidentie van veneuze trombo-embolie (VTE), inclusief pulmonaire embolie. De oorzaak van deze bevinding is onbekend. PROTELOS dient met voorzichtigheid te worden gebruikt bij patiënten met een verhoogd risico op VTE, inclusief patiënten met een geschiedenis van VTE. Bij de behandeling van patiënten die risico lopen, of die het risico lopen VTE te krijgen, dient vooral aandacht te worden gegeven aan mogelijke tekenen en symptomen van VTE en dienen voldoende preventieve maatregelen te worden genomen. Strontium interfereert met de colorimetrische methoden voor de bepaling van de calcium concentraties in bloed en urine. Daarom moet in de medische praktijk inductief gekoppeld plasma atomaire emissiespectrometrie of atomaire absorptiespectrometrie worden gebruikt voor een accurate bepaling van calcium concentraties in bloed en urine. PROTELOS bevat een bron van fenylalanine, dat schadelijk kan zijn voor mensen met fenylketonurie. De behandeling met PROTELOS moet gestaakt worden in geval van ernstige allergische reacties. Gevallen van ernstige overgevoelighedsyndromen met in het bijzonder uitslag met eosinofilie en systemische symptomen (DRESS), soms dodelijk, zijn gemeld bij het gebruik van PROTELOS (zie Bijwerkingen). Het DRESS syndroom wordt gekenmerkt door uitslag, koorts, eosinofilie en systemische betrokkenheid (bijv. adenopathie, hepatitis, interstitiële nefropathie, interstitiële longaandoeningen). De symptomen ontstaan meestal ongeveer 3-6 weken na de start van de behandeling en het resultaat is in de meeste gevallen gunstig na het staken van de behandeling met PROTELOS en na initiëring van een corticosteroïde behandeling. Herstel kan langzaam verlopen en het terugkeren van het syndroom is in sommige gevallen gemeld na beëindiging van de corticosteroïde therapie. Patiënten moeten geïnformeerd worden om onmiddellijk en permanent te stoppen met het gebruik van PROTELOS als uitslag optreedt en zij moeten medisch advies vragen. Patiënten die met de behandeling gestopt zijn als gevolg van overgevoelighedsreacties mogen niet meer met PROTELOS behandeld worden. **Bijwerkingen:** PROTELOS is bestudeerd in klinische onderzoeken met bijna 8.000 deelnemers. De veiligheid op lange termijn is beoordeeld bij postmenopauzale vrouwen met osteoporose die maximaal 60 maanden werden behandeld met strontiumrelaet 2 g/dag (n = 3.352) of een placebo (n = 3.317) in fase-III studies. De gemiddelde leeftijd was 75 jaar bij inclusie en 23% van de deelnemende patiënten waren tussen 80 en 100 jaar oud. Het overall incidentiepercentage van bijwerkingen van strontiumrelaet verschilde niet van de placebo en de bijwerkingen waren meestal mild en kortstondig. De meest voorkomende bijwerkingen waren misselijkheid en diarree die meestal voorkwamen aan het begin van de behandeling zonder merkbaar verschil tussen de verschillende groepen later. De therapie werd voornamelijk gestaakt vanwege misselijkheid (respectievelijk 1,3% en 2,2% in de placebo en strontiumrelaetgroepen). Bijwerkingen, gedefinieerd als ongewenste voorvallen die ten minste mogelijkwijs kunnen worden toegeschreven aan strontiumrelaet behandeling in fase III studies staan hieronder genoemd met gebruik van de volgende conventies (frequentie versus placebo): zeer vaak (>1/10); vaak (>1/100, <1/10); soms (>1/1.000, <1/100); zelden (>1/10.000, <1/1.000); zeer zelden (<1/10.000). **Zenuwstelselaandoeningen:** Vaak: hoofdpijn (3,3% vs. 2,7%), misselijkheid (2,6% vs. 2,1%), geheugenverlies (2,5% vs. 2,0%) en epileptische insulsen (0,4% vs. 0,1%). **Laboratoriumtest bevindingen:** Tijdelijk optredende verhogingen (> 3 maal de bovengrens van de normale waarde) in creatinekinase (CK) activiteit (spierstelsel systeem) werden gemeld in 1,4% en 0,6% van respectievelijk het strontiumrelaet en placebo groepen. In de meeste gevallen, werden deze waarden vanzelf weer normaal, zonder wijziging van de behandeling. De volgende bijwerkingen zijn gemeld in post-marketing studies: **Maagdarmstelselaandoeningen:** Onbekende frequentie: braken, buikpijn, irritatie van mondslimvlies inclusief en/of stomatitis en/of ulceraties in de mond. **Huid- en onderhuidaandoeningen:** Onbekende frequentie: overgevoelighedsreacties van de huid, inclusief huiduitslag, pruritus, urticaria, angio oedeem, Stevens-Johnson syndroom. Gevallen van ernstige overgevoelighedsyndromen inclusief uitslag met eosinofilie en systemische symptomen (DRESS) (zie Bijzondere waarschuwingen en voorzorgen bij gebruik). **Spierstelsel en bindweefselstoornissen:** Onbekende frequentie: pijn in het spierstelsel, inclusief spierkrampen, spierpijn, botpijn, atralgie en pijn in de ledematen. **Aflevering:** op medisch voorschrift. **Houder van de vergunning voor het in de handel brengen:** LES LABORATOIRES SERVIER - 22, rue Garnier - 92200 Neuilly-sur-Seine - Frankrijk. **Nummer van de vergunning voor het in de handel brengen:** EU/1/04/288/006. **Verdeler:** SERVIER BENELUX N.V. - Internationalelaan 57 - 1070 Brussel - België. Tel. 02/529.43.11.

* MicroCT images: Courtesy of Y. Jiang, University of California, VAMC, San Francisco, CA, USA and H.K. Genant, Synarc Inc., San Francisco, CA, USA.

84
zakjes

1 zakje per dag

**TERUGBETAALD
VOOR VROUWEN
≥ 80 JAAR**

SERVIER

Goedkeuringstatu van de medische informatie: 14/05/07